

ชื่อเรื่อง	การศึกษาความสามารถและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ
ผู้วิจัย	นายบุญรอด แสงสว่าง
หน่วยงาน	กลุ่มส่งเสริมการศึกษานอกระบบ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ
ปีที่วิจัย	พ.ศ. 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถและความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ และจำแนกตามเพศ ประสิทธิภาพการทำงาน ประสิทธิภาพใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเวลาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 160 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางเครซีและมอร์แกน โดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ และเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง 0.26-0.80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือช่วยในการทำงาน ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. ครูเพศชายและครูเพศหญิง มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งครูเพศชายและครูเพศหญิง มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือช่วยในการทำงาน ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือช่วยในการทำงาน ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้น

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือช่วยในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ครูที่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งครูที่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือช่วยในการทำงาน ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือช่วยในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้น ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ครูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เกิน 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่าง 6-10 ปี มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งครูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เกิน 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่าง 6-10 ปี มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือช่วยในการทำงาน ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน และครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่าง 1-2 ชั่วโมงต่อวัน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน ครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่าง 1-2 ชั่วโมงต่อวัน และครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือช่วยในการทำงาน ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ครูส่วนใหญ่ มีความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านเทคนิคการติดตั้งและดูแลระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา วิธีการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ วิธีการสร้างเว็บไซต์ด้วยเว็บสำเร็จรูป วิธีการใช้โปรแกรมสร้างภาพเคลื่อนไหว วิธีการใช้งานโปรแกรมแสดงผลสื่อมัลติมีเดีย และวิธีการใช้โปรแกรมสร้างสื่อ CAI ตามลำดับ

คำสำคัญ : การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้, เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้, เทคโนโลยีสารสนเทศ,

บทนำ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก โดยเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของทุกคน จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทอย่างมากที่จะให้ข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ และมีความสามารถเก็บข้อมูลต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งที่สามารถคำนวณ เก็บและประมวลผลข้อมูลด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของมนุษย์สูงขึ้น (ครุฑจิต มาลัยวงศ์. 2537 : 10-19) และความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อวงการศึกษาในประเทศไทยนั้น ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 9 เรื่องเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63-69 ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ของการใช้เทคโนโลยีเพื่อปฏิรูปการศึกษาในรูปแบบใหม่ที่มีความครอบคลุม กว้างขวาง และมีความเป็นเอกภาพ ทั้งการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐาน การจัดตั้งกองทุน การสร้างมาตรฐานทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปรับใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และจากกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 37-38)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการภายในปี 2555-2558 เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ด้านการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศโดยส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ ในสาระวิชาและระดับชั้นต่างๆ ทั้งในรูปแบบ On-line และ Off-line กำหนดสมรรถนะผู้เรียนในด้าน ICT ในแต่ละระดับการศึกษาพัฒนายกระดับสถาบันการศึกษาให้มีความสามารถเฉพาะทางด้าน ICT เพื่อผลิตบุคลากรด้าน ICT ให้มีทักษะความเชี่ยวชาญสูง สร้างแรงจูงใจเพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานในการเข้าฝึกอบรมและสอบมาตรฐานวิชาชีพด้าน ICT ที่มีการกำหนดไว้ในระดับสากล พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์ โดยส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ นักวิทยาศาสตร์ และบุคลากรทางด้านวิชาชีพทางด้านการวิจัยที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งสร้างเครือข่ายการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : เว็บไซต์)

จากบทบาทของครูที่มีต่อการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้จะเห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานตามบทบาทดังกล่าวเป็นอย่างมาก ส่งผลให้สถานศึกษาหลายๆ แห่งได้จัดวางนโยบายและยุทธศาสตร์ ในการที่จะพัฒนาส่งเสริมครูและผู้เรียน ให้ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และเพื่อให้มีทักษะที่เพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีในการถ่ายทอดและแสวงหาความรู้ได้ อย่างไรก็ดี สำหรับการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในสถานศึกษา โดยเฉพาะในการจัดกระบวนการเรียนรู้นั้น พบว่า มีสถานศึกษาไม่กี่แห่งที่ประสบผลสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการศึกษาในสถานศึกษา เนื่องจากปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จนั้นมีหลายประการที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน ผู้เรียนและวิธีการเรียน การสอน ดังนั้น ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการศึกษา จึงยังต้องมีการวิจัย ศึกษาค้นคว้า และแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้

สถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เรียน ได้มีการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (ณิชาภัทร์ ชุมทรัพย์. 2549 : 4)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และทำหน้าที่รับผิดชอบงานส่งเสริมการพัฒนาครูในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ โดยเฉพาะการทำหน้าที่ศึกษาปัญหาความต้องการและความจำเป็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ พัฒนารูปแบบและกระบวนการพัฒนาครูที่หลากหลายและทันสมัย ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเอง เพื่อให้ครูมีความสามารถ มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความสามารถและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลและผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยมาเสนอต่อผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเวลาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 269 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 160 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and

Morgan. 1970 : 607-610 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2552 : 35) โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก (Lottery Method)

2. ด้านเนื้อหา

2.1 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้
แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

- 2.1.1 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือการทำงาน
- 2.1.2 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารหรือการสืบค้น
- 2.1.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล

2.2 ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ
จัดกระบวนการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

- 2.2.1 ด้านการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น
- 2.2.2 ด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
- 2.2.3 ด้านการใช้โปรแกรมระดับพื้นฐานในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- 2.2.4 ด้านการใช้โปรแกรมระดับสูงหรือเฉพาะทาง (Advance Course)
- 2.2.5 ด้านการบริหารงานเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Network

Administration)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ คือสถานภาพของครูการศึกษาอบรม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา
ประสบการณ์ทำงาน ประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเวลาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้
แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือการทำงาน
- 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารหรือการสืบค้น
- 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล

3.2.2 ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น
- 2) ด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
- 3) ด้านการใช้โปรแกรมระดับพื้นฐานในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- 4) ด้านการใช้โปรแกรมระดับสูงหรือเฉพาะทาง (Advance Course)
- 5) ด้านการบริหารงานเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Network

Administration)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับความสามารถและความต้องการของครูการศึกษาจากระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบแบบสอบถามความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษาจากระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิการปฏิบัติงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการกำหนดค่าคะแนนของคำตอบเป็น 5 ระดับ ตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษาจากระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และเป็นคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษาความสามารถและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษาจากระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ครูการศึกษาจากระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่าง 6-10 ปี เวลาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนใหญ่มากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวให้ครูไว้ใช้งานและมีอินเทอร์เน็ตไว้ให้บริการสำหรับครู และครูมีประสบการณ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมา คือจากการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา ตามลำดับ

2. ครูการศึกษาจากระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

และครูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่าง 6-10 ปี มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งครูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เกิน 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่าง 6-10 ปี มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือช่วยในการทำงาน ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

7. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของ

ครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเวลาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน และครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่าง 1-2 ชั่วโมงต่อวัน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้งครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน ครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่าง 1-2 ชั่วโมงต่อวัน และครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือช่วยในการทำงาน ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

8. ความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ครูมีความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ในทุกๆ ข้อ โดยสามารถเรียงลำดับความต้องการในแต่ละข้อ ได้ดังนี้ เทคนิคการติดตั้งและดูแลระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา (ร้อยละ 74.38) วิธีการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ (ร้อยละ 71.88) วิธีการสร้างเว็บไซต์ด้วยเว็บสำเร็จรูป, Web Template, Web Blog, Macromedia Dreamweaver, Joomla และอื่นๆ (ร้อยละ 71.25) วิธีการใช้โปรแกรมสร้างภาพเคลื่อนไหว (ร้อยละ 70.63) วิธีการใช้งานโปรแกรมแสดงผลสื่อมัลติมีเดีย และวิธีการใช้โปรแกรมสร้างสื่อ CAI (ร้อยละ 69.38 เท่ากัน) ตามลำดับ โดยสามารถพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

8.1 ความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถวิธีการใช้โปรแกรมป้องกันไวรัสบนเครื่องคอมพิวเตอร์มากที่สุด (ร้อยละ 63.75) รองลงมา คือวิธีการส่งไฟล์ข้อมูล ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหวเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 62.50) และวิธีการใช้คอมพิวเตอร์แท็บเล็ต (ร้อยละ 59.38) ตามลำดับ

8.2 ความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการนำสื่อสำเร็จรูปมาใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถวิธีการใช้งานโปรแกรมแสดงผลสื่อมัลติมีเดียมากที่สุด (ร้อยละ 69.38) รองลงมา

คือ วิธีการสืบค้นข้อมูลผ่านฐานข้อมูลต่างๆ (ร้อยละ 64.38) และวิธีการดาวน์โหลดสื่อสำเร็จรูปมาใช้ในการเรียนการสอน (ร้อยละ 56.25) ตามลำดับ

8.3 ความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการนำสื่อสำเร็จรูปมาใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถวิธีการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพมากที่สุด (ร้อยละ 71.88) รองลงมา คือ วิธีการใช้โปรแกรมสร้างภาพเคลื่อนไหว (ร้อยละ 70.63) และวิธีการใช้โปรแกรมสร้างสื่อ CAI (ร้อยละ 69.38) ตามลำดับ

8.4 ความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศด้านการใช้โปรแกรมระดับสูงหรือเฉพาะทาง(Advance Course) พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถวิธีการสร้างเว็บไซต์ด้วยเว็บสำเร็จรูป, Web Template, Web Blog, Macromedia Dreamweaver, Joomla และอื่นๆ มากที่สุด (ร้อยละ 71.25) รองลงมา คือ วิธีการใช้โปรแกรมจัดการบทเรียนออนไลน์ (ร้อยละ 68.13) และวิธีการใช้โปรแกรมสร้างสื่อมัลติมีเดีย (ร้อยละ 67.50) ตามลำดับ

8.5 ความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการพัฒนาความรู้ในการบริหารงานเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคนิคการติดตั้งและดูแลระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 74.38) รองลงมา คือวิธีการใช้ระบบ LAN หรือเครือข่ายภายในสถานศึกษา (ร้อยละ 68.13) และวิธีการแชร์ไฟล์ เครื่องพิมพ์ผ่านระบบ LAN หรือเครือข่ายภายในสถานศึกษา (ร้อยละ 67.50) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาความสามารถและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศหญิงนิยมเรียนสาขาการศึกษามากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นเพราะว่าผู้ที่จบมาเป็นครูได้นั้นต้องจบการศึกษาชั้นตําระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี เพราะครูส่วนใหญ่เพิ่งจบการศึกษาและเพิ่งเข้าทำงาน และคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ลูกจ้างชั่วคราวของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยปรับสถานะเป็นพนักงานราชการ จึงทำให้ครูการศึกษานอกระบบส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่าง 6-10 ปี ซึ่งเวลาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศส่วนใหญ่มากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวให้ครูไว้ใช้งานและมีอินเทอร์เน็ตไว้ให้บริการสำหรับครู อาจเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2) ของประเทศไทย พ.ศ. 2552-2556) และมีโครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ต

ไร้สายให้กับสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : 11-16) จึงทำให้สถานศึกษามีอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ไว้ให้บริการสำหรับครู สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 2-4) หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งกำหนดให้มีการจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คมนาคม ตลอดจนการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งการขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับทุกคน และสอดคล้องกับข้อความจาก กรอบนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของ กระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : เว็บไซต์) ที่ว่า กระทรวงศึกษาธิการ ได้สนองนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาระบบเทคโนโลยีการศึกษาและเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้คนไทย ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันและเข้าถึงการเรียนรู้โดยยึดหลักการสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน มีปัญหาเป็นทุนในการสร้างงานและสร้างรายได้ พร้อมทั้งกำหนดนโยบายเร่งรัดในการพัฒนา และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา จึงทำให้สถานศึกษาส่วนใหญ่มีเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตไว้ให้บริการสำหรับครู และครูมีประสบการณ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมา คือ จากการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เพราะครูต้องมีการจัดทำสื่อ เอกสาร หลักฐานต่างๆ ด้วยตนเอง จึงจำเป็นต้องมีการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจากการปฏิบัติงาน และจากการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2548 : 11-12) ได้ทำการวิจัยการศึกษาสภาพการให้บริการและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของการศึกษาออกโรงเรียน พบว่า การจัดและการให้บริการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา การศึกษาออกโรงเรียน ส่วนใหญ่มีเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้บริการและการจัดและให้บริการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของครูการศึกษาออกโรงเรียนขณะพบกลุ่ม ส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทุกครั้งที่พบกลุ่ม โดยใช้เพื่อสอนเสริมบทเรียนเป็นหลัก จึงทำให้ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจากการปฏิบัติงาน

2. ครูการศึกษาออกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมสื่อการเรียนรู้หรือช่วยในการทำงาน ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันครูส่วนใหญ่มีอายุโดยเฉลี่ยไม่มากเป็นครูรุ่นใหม่ ได้รับการฝึกอบรมพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่เสมอ มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง ทั้งการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี หรือด้านการพัฒนาตนเองเพื่อที่จะเลื่อนระดับตนเองให้สูงขึ้น ทำให้ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการติดต่อสื่อสารและการสืบค้นมาก เช่น ครูจะต้องมีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ การสร้างพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่างๆ หรือการจัดทำผลงานทางวิชาการด้วยการทำวิจัยทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ แม้แต่การเตรียมการสอนหากต้องการข้อมูลเรื่องใดก็จะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยเสมอ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ครูล้วนแต่จำเป็นต้องใช้งานด้านการสืบค้นข้อมูล ค้นคว้า

เอกสาร สื่อ งานวิจัย พิมพ์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ถวิล มาตรเลียม (2544 : 5) ที่กล่าวว่า ครูผู้ปฏิบัติงานสอนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทั้งความรู้ทั่วไป และความรู้เฉพาะที่ตนเองรับผิดชอบ ตลอดจนรอบรู้ในเหตุการณ์แวดล้อมอย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญยงษ์ ธรรมสะอาด (2552 : 84-90) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นันทขุณณ์ ทองस्ता (2553 : 60-63) ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า นิสิตเห็นว่ามีปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการใช้อินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ ด้านการใช้บริการของสำนักวิทยบริการ ด้านการใช้ระบบบริการการศึกษา ด้านอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ และด้านซอฟต์แวร์ ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พันธ์นรินทร์ คงเมือง (2554 : 109-118) ได้ทำการประเมินความพร้อมของครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนการสอน พบว่า ความพร้อมของครูและบุคลากรด้านการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ในระดับพร้อมปานกลาง และมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Microsoft Word มากที่สุด รองลงมา คือ Microsoft PowerPoint และนำความสามารถมาพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ได้น้อยที่สุด คือ Camtasia สื่อเพื่อการเรียนรู้ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาขึ้นมาใช้ในการเรียนการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้พิมพ์เอกสาร ใบงาน ด้วยโปรแกรม Microsoft Word รองลงมา คือ สอนนักเรียนด้วย Microsoft PowerPoint และพัฒนาขึ้นมาได้น้อยที่สุด คือ สร้างเว็บไซต์ด้วยตัวเอง ความพร้อมของครูและบุคลากรในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนการสอนครูและบุคลากร มีทักษะการใช้อยู่ในระดับพร้อมปานกลาง ส่วนใหญ่ใช้ในการให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต รองลงมา คือ การจัดทำข้อสอบ และน้อยที่สุดคือการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) มาใช้ในการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรณิศา พัทธกัญกุล (2554 : 87-90) ได้ทำการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรในวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของประชากรอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรับ-ส่งข้อมูลทางราชการสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อติดต่อสอบถามขอข้อมูลจากครูผู้สอนในสาขางานต่างๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่งานต่างๆ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประชุมทางไกล R-radio ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมากที่สุด และประชากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อยที่สุด คือ การค้นคว้าข้อมูลเป็นข้อมูลด้านคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับมาก

3. ความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูการศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ครูมีความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ในทุกๆ ข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความต้องการในแต่ละข้อได้ดังนี้ เทคนิคการติดตั้งและดูแลระบบเครือข่ายเทคโนโลยี

สารสนเทศในสถานศึกษามากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีความสามารถในการติดตั้งและดูแลระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาน้อย อีกทั้งครูตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เทคนิคการติดตั้งและการดูแลระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาเพื่อใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ ความต้องการรับฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถวิธีการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ ความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถวิธีการสร้างเว็บไซต์ด้วยเว็บสำเร็จรูป, Web Template, Web Blog, Macromedia Dreamweaver, Joomla และอื่นๆ ความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถวิธีการใช้โปรแกรมสร้างภาพเคลื่อนไหว ความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถวิธีการใช้งานโปรแกรมแสดงผลสไลด์มัลติมีเดีย และความต้องการรับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถวิธีการใช้โปรแกรมสร้างสื่อ CAI ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีความสามารถในการใช้โปรแกรมตกแต่งภาพ วิธีการสร้างเว็บไซต์ โปรแกรมการสร้างภาพเคลื่อนไหว โปรแกรมแสดงผลสไลด์มัลติมีเดีย และโปรแกรมสร้างสื่อ CAI อยู่ในระดับน้อย อีกทั้งครูตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องผลิตสื่อ เอกสาร ประกอบการเรียนการสอน และเผยแพร่บทความ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการตกแต่งภาพ การสร้างเว็บไซต์ การสร้างภาพเคลื่อนไหว สไลด์มัลติมีเดีย และการสร้างสื่อ CAI เพื่อใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่วนความต้องการในการรับการฝึกอบรมวิธีการใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น และวิธีการใช้โปรแกรมพิมพ์เอกสารอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูส่วนใหญ่มีความสามารถในการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เช่น จอภาพ คีย์บอร์ด เมาส์ วิธีการเปิด-ปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมทั้งวิธีการเข้าถึงโปรแกรมต่างๆ บนเครื่องคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมพิมพ์เอกสาร อยู่ในระดับมากอยู่แล้ว จึงไม่มีความต้องการในการรับการฝึกอบรม จะเห็นได้ว่าครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและมีความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูศึกษานอกระบบ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จึงทำให้ครูส่วนใหญ่มีความต้องการในการพัฒนาตนเอง อีกทั้ง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง โดยสถานศึกษาได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และได้กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรการศึกษา พัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ โดยมีมาตรการในการดำเนินงาน คือ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูทุกคนทุกภาคเรียนตามความต้องการของครู พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและจัดบรรยากาศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งได้กำหนดแผนกลยุทธ์ในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบการจัดการความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทุกระดับ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวางแผนการศึกษาและแผนการบริการได้ครอบคลุมทั่วถึง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ. 2555 : 10-15) สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2555-2558 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : 11-16) ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้อง

กับนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดยมุ่งเน้นเป้าหมาย คือ นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ชุดโครงการสำคัญ (Flagship) คือจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์แท็บเล็ต ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม ชุดโครงการสำคัญ (Flagship) คือสนับสนุนผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ สร้างห้องการเรียนรู้โดยใช้ e-Book และยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ ชุดโครงการสำคัญ (Flagship) คือส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตที่ทันสมัย โดยมีระบบจัดการความรู้รองรับการใช้คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย พัฒนาคู่มือให้สามารถจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต และมีโครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ตไร้สาย สอดคล้องกับ แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2) ของประเทศไทย พ.ศ. 2552-2556 (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2552 : 4-5) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า ประเทศไทยเป็นสังคมอุดมปัญญา (Smart Thailand) ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พร้อมกำหนดนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศระยะ พ.ศ. 2552-2556 ของประเทศไทย ที่กำหนดเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนา ด้านการศึกษา โดยให้ความสำคัญต่อความสามารถของครูและได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ถึงยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนากำลังคนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและบุคคลทั่วไปให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ ผลิต และใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณและรู้เท่าทัน การบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศอย่างมีธรรมาภิบาล การนำโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารและการบริการของภาครัฐการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและรายได้เข้าประเทศ, และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2) ของประเทศไทย พ.ศ. 2552-2556 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 4-6) ได้กำหนดไว้ว่า การพัฒนากำลังคนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และบุคลากรในทุกวิชาชีพให้มีความสามารถในการใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณและรู้เท่าทัน (Information Literacy) การบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศอย่างมีธรรมาภิบาล (National ICT Governance) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหาร และการบริการของภาครัฐ (e-Governance) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Industry Competitiveness) เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและรายได้เข้าประเทศ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (ICT for Competitiveness) ด้วยเหตุผลดังกล่าวส่งผลกระทบให้ครูศึกษานอกระบบตระหนักถึงความสำคัญ และมีความต้องการที่จะได้รับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิควรมีการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัยเพิ่มเติมให้เพียงพอกับการใช้งานของครูและผู้เรียน
 - 1.2 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิควรสนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์พัฒนาครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้เรียน และชุมชน
 - 1.3 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิควรเร่งพัฒนาบุคลากร โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้มีความรู้ในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอเพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาของผู้เรียน
 - 1.4 ผู้บริหาร ควรพิจารณาใช้เป็นข้อมูลในการอบรมหรือสัมมนาครูการศึกษานอกระบบ เพื่อให้สามารถพัฒนาระดับความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สูงขึ้น และใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางพัฒนาครูเพื่อสนองความต้องการดังกล่าว
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการศึกษาระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน
 - 2.3 ควรพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิตและการใช้สื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ โดยใช้โปรแกรมที่หลากหลาย

หนังสืออ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ. [ออนไลน์] : เข้าถึงได้จาก <www.moe.go.th> (สืบค้นวันที่ 27 กรกฎาคม 2555).
- _____. (2555). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2555-2558. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2554-2556. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- ชณิชา เพชรปฐมชล. (2554). การศึกษาความสามารถและความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนชลกันยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุติกัญจน์ นกเด่น. (2554). การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. การศึกษาอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณิชาภัทร ชุมทรัพย์. (2549). ความคาดหวังและสภาพปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ถวิล มาตรเลี่ยม. (2544). การปฏิรูปการศึกษา : โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- นันท์ชญาณ์ ทองस्ता. (2553). ปัญหาและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนของนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. ภาควิชาวิจัย และพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญยง ธรรมสะอาด. (2552). สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประยุทธ์ รัตนปัญญา. (2554). ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พัชรณินทร์ คงเมือง. (2554). การประเมินความพร้อมของครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 4. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณิศา พิทักษ์กุล. (2554). ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรในวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- วิทยา โมระดา. (2553). สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอำนาจเจริญ. สารนิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

- ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). รายงานความก้าวหน้าใน
การส่งเสริมและการพัฒนาการใช้ ICT เพื่อการศึกษา. [ออนไลน์] : เข้าถึงได้จาก
<www.moe.go.th/main2/article/article_ICT/report_ICT2.htm>
(สืบค้นวันที่ 21 มิถุนายน 2555).
- สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2548). รายงานการวิจัย การศึกษาสภาพ
การให้บริการและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของ กศน. กรุงเทพฯ :
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา.
- Shaban, Khalid Bashir. (2003). "Information Fusion in a Cooperative Multi-Agent
System for Web Information Retrieval," **Masters Abstracts International**.
41 (2) : 614.
- Sterling, Jennifer Elizabeth. (2002). "Reinventing Music Theory Pedagogy : The
Development and Use of a CAI Program to Guides Students in the Analysis of
Musical Form," **Dissertation Abstracts International**. 63 (6) : 2044-A.
- Yuan, Lei. (2002). "Metadata Management for Multimedia Interactive Tele Learning
System," **Masters Abstracts International**. 40 (02) : 470.